

Analyseer en observeer bewegingspatroon medewerkers

Er zijn tal van methoden om arbeid te besparen. Dat kan door werkzaamheden te vermijden, de volgorde te veranderen, de werkzaamheden te vereenvoudigen of de handelingen juist te combineren. In dit vierde en laatste artikel in een korte serie, aandacht voor het observeren van de eigen medewerkers.

TEKST: TON HENDRIX

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Waarom presteert de ene persoon altijd meer dan de andere? Neem eens rustig de tijd om het werk van de medewerkers te analyseren. Loop eens met hen mee en observeer hun bewegingspatroon. Maakt de langzame persoon geen overbodige bewegingen?

Drie praktijkvoorbeelden

Een melkweker teelt in kratten. Zijn vier medewerkers planten 4.000 bollen per uur met behulp van een pootlijn in de kratten. Bij een collega halen de medewerkers 5.000 bollen per uur.

Een analyse van de individuele personen aan de lijn geeft aan dat de middelste persoon een andere werkwijze toepast dan de overige planters. Hij pakt telkens een bol met de linkerhand en geeft deze over naar de rechterhand en zet hem met die hand in de krat. De andere medewerkers nemen telkens meerdere bollen, strooien deze uit en planten dan met twee handen tegelijkertijd. Zij doen ongeveer het dubbele van de middelste persoon.

Met twee handen werken

Een perkplantenteler heeft de producten in 3 kwaliteitsklassen ingedeeld. Van schoon (= 1) naar vuil (= 3). Het product van klasse 1 wordt opgeraapt, schoon gemaakt en direct op Denen geplaatst. Voor het schoonmaken van klasse 2 heeft de teler een rekje ontwikkeld dat aan de Deen hangt waarop de medewerkers de clayettes plaatsen zodat ze de planten met twee handen kunnen schoonmaken. Klasse 3 oogst hij met een lopende band, waaraan meerdere medewerkers zitten. Zij verwijderen de uitgebloeide bloemen en het gele blad, maar kunnen door deze opstelling toch met twee handen werken. De bedrijfsleider geeft aan in welke kwaliteitsklasse de betreffende partij valt. Door het kiezen van de meest efficiënte werkwijze, bespaart deze teler ruim 10% op de oogstarbeid.

Kijk en analyseer hoe de medewerkers hun werk uitvoeren.

Op verzoek van een teler is onlangs een aantal personen op een tomatenbedrijf gevolgd, omdat een van de medewerkers altijd minder oogstte dan de rest van de groep. Daarbij bleek dat deze medewerker, iedere keer als hij iets moest pakken (een doos of een tussenvel), de oogstschaar overnam met de linkerhand en met rechts de doos of het tussenvel pakte. Daarna gaf hij de schaar weer over naar de rechterhand.

Per doos van 5 kg gaf hij de schaar dus twee keer van rechts naar links en weer terug. Dat zijn vier overbodige bewegingen. Bij een gemiddelde oogstprestatie van 300 kg per uur gaat het om 60 dozen. Deze medewerker maakte dus 240 overbodige handelingen per uur. Als elke beweging 3 seconden vergt, kost dat per uur dus 720 seconden of 12 minuten. Dat is omgerekend 20% van zijn tijd.

Met twee handen oogsten

Een dergelijke analyse bij een auberginebedrijf leerde dat een van de vaste medewerkers iedere vrucht apart in het oogst-

fust weglegde. Anderen legden afhankelijk van de grootte van de vruchten een of twee vruchten tegelijk weg, terwijl één medewerker consequent twee vruchten per keer in het oogstfust legde.

Na enige training was hij zelfs in staat om ook van de grote vruchten twee exemplaren met één hand vast te houden en weg te leggen. Mede daardoor oogstte deze medewerker altijd het meeste, terwijl hij zich schijnbaar het minste inspande.

Na enige training konden alle medewerkers op dezelfde manier werken. Daardoor steeg de oogstprestatie van de 'traagste' medewerker zelfs met 25%, terwijl hij zich veel minder hoefde in te spannen.

Analyseer en observeer

De conclusie: Besteed extra aandacht aan de werkwijze van de meeste en de minst producerende medewerkers. Let vooral op het werken met twee handen, het overpakken en de afstanden bij het pakken en wegleggen van producten en hulpmiddelen en het aantal producten dat een medewerker per keer oppakt en weglegt.